

mýliť v podceňovaní sil, o ktorých predpokládajú, že sa uplatní v jejich prospech. To konečne odtiaľ z Budapešti nelze ani presne odhadnúť. Nutno i pripustiť, že Budapešť si nečiní žiadnych ilúzií o tom, že konečne rozhodnutí sa stane v Berlíne, kde budú koniec koncov len přihližeti k nemeckým zájmom, avšak Budapešť jest dnes více přesvědčena, že čas pracoval pro ni a že Německo dnes již nestojí tak zamítavě vůči této maďarské naději, jako stálo ještě v listopadu 1938.

Vyslanec:
Miloš Kobr

AMZV ČR, KV, kart. 46, f.: Jednání s Maďarskem 1939. Kópia, strojopis.

¹ Návšteva sa uskutočnila v prvých dňoch februára 1939.

² Ide o januárovú návštevu maďarského ministra zahraničných vecí v Berlíne.

143

9. február 1939, Bratislava.

Odpoveď Prezídia policajného riaditeľstva Predsedníctvu vlády Slovenskej krajiny na sťažnosť predsedu Zjednotenej maďarskej strany J. Esterházyho týkajúca sa prepustenia robotníkov maďarskej národnosti z bratislavských závodov:

K predmetnému nariadeniu zo dňa 1. februára 1939 dovoľujem si hlásiť toto:

Tunajší úrad rozhodujúc o žiadostiach podaných na základe ustanovenia odst. 2 §-u 2. vládn. nar. č. 244/1938 Zb. z. a. n., držal sa presne intencií tohto vládneho nariadenia a odoprel zvolenie k ďalšiemu zamestnávaniu osôb majúcich domovské právo, alebo bydlisko v území obsadenom cudzou mocou len v prípadoch, že boli proti tomu-ktorému zamestnancovi určité námietky z hľadiska verejného záujmu, alebo ak bolo možné pre druh práce získať silu domácu (odst.2 § 3 cit. vládn. nar.). Mimo toho pred vydaním každého rozhodnutia vstúpil tunajší úrad v styk s vedením podniku, aby toto označilo zamestnancov inej národnosti ako slovenskej, ktorí sú skutočne pre podnik nenahraditeľní, aby i v tomto smere zamestnávateľské podniky žiadnu újmu neutrpeli. Rozhodnutie o odoprení zvolenia týkalo sa potom len zamestnancov najmä maďarskej národnosti, proti ktorým boli námietky z hľadiska verejného záujmu, alebo ktorých bolo možné ľahko nahradiť silami domácimi.

Hore naznačený postup bol zachovaný pri rozhodnutiach o odoprení zvolenia u týchto podnikov dôležitých pre obranu štátu: Apollo, rafinéria minerálnych olejov úč. spol., Továrň na káble a Gumon, Česko-slov. úč. plavebná spoločnosť dunajská, Mestská vodáreň, plynáreň a elektráreň a Úč. spoločnosť, predtým Coburg. O žiadostiach ďalších podnikov tunajší úrad ešte nerozhodol. Vo všetkých uvedených prípadoch z veľkej väčšiny týkajú sa rozhodnutia robotníctva. Takto uvoľnené miesta boli už zaplnené robotníkmi slovenskej národnosti za úzkej súčinnosti Kresťanského odborového združenia.

Dôvodenie pána poslanca Jána Esterházyho¹, že vládne nariadenia čis. 244 a 282 z r. 1938 nevzťahujú sa na osoby, ktorých miestna príslušnosť spadá na to územie, ktoré netvorí časť Sloven-

ska, tedy okupované, neobstojí, i keď je samozrejmé, že tieto osoby až do zmluvného usporiadania a otázky ich štátneho občianstva treba považovať za česko-slovenských štátnych príslušníkov, nakoľko vládne nariadenia čis. 244 a 282 riešia špeciálne práve tieto prípady, čo je zrejmé už zo samého názvu citovaných vládnych nariadení, ako i z ďalších ich ustanovení.

Napokon dovoľujem si poznamenať, že u podnikov dôležitých pre obranu štátu je irelevantné, či sa jedná o zamestnancov prijatých do zamestnania po 1. máji 1938, nakoľko táto lehota pôvodne stanovená v §-u 1. vlád. nar. č. 244 z r. 1938 neplatí pre podniky dôležité pre obranu štátu, ktoré dľa odst. 2 §-u 4. vlád. nar. č. 282 z r. 1938, musia žiadať o zvolenie k zamestnávaniu zamestnancov uvedených v §-e 1. vlád. nar. č. 244 z r. 1938 v tom prípade, jestliže ich zamestnávali už pred 1. májom 1938. Tunajšie otázky rozhodnutia týkajú sa zamestnancov prijatých pred 1. májom 1938.

Podania pána poslanca Jána Esterházyho dovoľujem si späť predložiť².

Policajný riaditeľ:
Dr. Jusko

SNA, ÚPV, kart. 28, č. 1 175. Originál, strojopis.

¹ Pozri dok. č. 126.

² V spodnej časti spisu rukopisná poznámka: „P.(ro) d. (omo): Záležitost' bola vyriešená ústne medzi šéfom bezpečnostnej služby a poslancom Jánom Esterházym.“

9. február 1939, Budapešť.

Správa česko-slovenského vyslanca M. Kobra o rozhovore s maďarským ministrom zahraničných vecí L. Csákyom o zahraničnopolitických problémoch a vzťahoch oboch štátov.

Tajné!

Dnes po obědě u papežského nuncia jsem měl delší rozmluvu se zahraničním ministrem. Během ní jsem jej upozornil na dosti nevlidný a nepřiměřeně strohý ton noty, kterou dle instrukce své vlády předložil maďarský vyslanec v Praze jako protest ve věci incidentu u Užhorodu z 5. t. m.¹ Uvedl jsem zejména, že jsem sám dle instrukcí přednesl celou věc v duchu zcela přátelském a žádal jedině o přesné dodržení dohody o oddálení všech nepovoláných živlů, zejména ozbrojených osob civilních, od demarkační čáry a poukázal znovu k tomu, že iniciativa nevyšla s naší strany, ježto právě u nás nebylo psychologické nálady k rušení klidu už i pro jisté uspokojení, plynoucí ze zásadního řešení otázky „péage“ a železničních spojů přes maďarské enclavy. Csáky odvětil, že u nich jsou tři těžce ranění a že účast ozbrojených civilistů nebyla nikterak zjištěna. Řekl jsem znovu, že nám je nápadnou okolností mezi studijní návštěvou hraběte Telekiho v Užhorodě a vyvoláním řečeného incidentu, tak jakoby místní živlové se byli pokusili demonstrovati předsedovi delimitační komise nutnost připojení okolních návrší k maďarskému území, ježto prý jinak nebude záruk pro udržení klidu. Csáky na to odvětil, že právě naopak panuje dojem, že oběti přestřelky se měl stát hrabě Teleki, o jehož návštěvě prý naše vojsko vědělo. Je příznačno, že podobné absurdní pověsti se šíří